תקסט דִּין נוֹדֵר בְּעֵת צָרָה. וּבוֹ ב׳ סְעִיפִים:

א (א) [א]יָחִיד הַמִּתְעַנֶּה עַל צָרָה וְעָבְרָה, אוֹ עַל חוֹלֶה וְנִתְרַפֵּא (ב) אוֹ מֵת, (ג) צָרִיךְ (ה) לְהַשְׁלִים (ד) כָּל הַתַּעֲנִיּוֹת שֶׁקִּבֵּל עָלָיו. [ב]אֲבָל צִבּוּר שֶׁמִּתְעַנִּין עַל שׁוּם דָּבָר (ג) (ה) וְנַעֲנוּ (ו) [ג]קֹדֶם חֲצוֹת, לֹא יַשְׁלִימוּ, [ד]וְאִם תַּלְמִידֵי חֲכָמִים וְרֹב צִבּוּר רוֹצִים לְהַשְׁלִים, אֵין הַיָּחִיד רַשַּׁאי לְהַפְרִישׁ עַצְמוֹ מֵהֶם: **ב** [ה]יָחִיד שֶׁמִּתְעַנֶּה עַל צָרָה (ז) וְנוֹדַע שֶׁקֹּדֶם קַבָּלַת הַתַּעֲנִית כְּבָר עָבְרָה, אֵין צָרִיךְ לְהַשְׁלִים. הַגָּהּ: וְהוּא הַדִּין לְצִבּוּר שֶׁשָּׁמְעוּ (ח) אַחַר (ג) חֲצוֹת שֶׁקִּבְּלוּ הַתַּעֲנִית בְּטָעוּת, (ט) אֵין צְרִיכִין (ד) לְהַשְׁלִים (תרומת הדשן סימן ר״פ):

תקע דִּין חֲנֻכָּה וּפוּרִים וְיָמִים שֶׁאֵין אוֹמְרִים בָּהֶם תְּחִנָּה שֶׁנִּפְגְּשׁוּ בְּתוֹךְ יְמֵי נִדְרֵי תַּעֲנִית. וּבוֹ ג׳ סְעִיפִים:

א (א) [א]יָחִיד שֶׁקִּבֵּל עָלָיו תַּעֲנִית כָּךְ וְכָךְ יָמִים וְאֵירְעוּ בָּהֶם שַׁבָּתוֹת וְיָמִים טוֹבִים אוֹ רֹאשׁ חֹדֶשׁ חֲנֻכָּה וּפוּרִים אוֹ עֶרֶב יוֹם הַכִּפּוּרִים, אִם קִבְּלוֹ בִּלְשׁוֹן (ה) קַבָּלַת תַּעֲנִית בְּעָלְמָא, (ב) אֵינוֹ צָרִיךְ הַתָּרָה, וְאִם קִבְּלוֹ (ג) בִּלְשׁוֹן (ג) הֲרֵי עָלַי (ד) שֶׁהוּא לְשׁוֹן נֶדֶר, (ג) (ה) צָרִיךְ הַתָּרַת חָכָם, וְיִפְתַּח בַּחֲרָטָה, שֶׁיֹּאמַר לוֹ

א בְּרַיְיתָא תַּעֲנִית י׳ (ע״ב). ב רא״ש (פ״א סי׳ ו) מִמִּשְׁנָה (יט:) דְּהָיוּ מִתְעַנִּין וְיָרְדוּ לָהֶם גְּשָׁמִים וְכוּ׳ וְכֵן מַשְׁמַע מִדִּבְרֵי רַמְבַּ״ם (פ״א הט״ז). ג שָׁם וּכְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר. ד תְּרוּמַת הַדֶּשֶׁן בְּסִימָן ר״פ בְּשֵׁם אוֹר זָרוּעַ (ח״ב סי׳ תט). ה שָׁם מִמִּשְׁנָה דְּיֵשׁ דְּבָרִים שֶׁהֵם כְּנוֹלָד וְאֵינָם וְכוּ׳ נְדָרִים (ס״א) [ס״ה] (ע״א).

א צִיַּנְתִּיו לְעֵיל בְּסִימָן תי״ח סָעִיף ג׳ לְעִנְיַן רֹאשׁ חֹדֶשׁ וְעַיֵּן שָׁם וּבְיוֹרֶה דֵּעָה בְּסִימָן רט״ו סָעִיף ב׳.

בְּאֵר הֵיטֵב

א (ה) **לְהַשְׁלִים.** טַעַם חִלּוּק בֵּין צִבּוּר לְיָחִיד, דְּצִבּוּר כִּי גָּזְרוּ תַּעֲנִית, לִבָּם מַתְנֶה עֲלֵיהֶם בְּכָךְ, אֲבָל יָחִיד, דְּבָרִים שֶׁבְּלִבּוֹ אֵינָם דְּבָרִים: (ג) **וְנַעֲנוּ.** מַשְׁמַע דַּוְקָא שֶׁנַּעֲנוּ אָז אֵין צְרִיכִים לְהַשְׁלִים, שֶׁצְּרִיכִים לְהוֹדוֹת בְּנֶפֶשׁ שְׂבֵעָה וְכֶרֶס מְלֵאָה, אֲבָל כְּשֶׁמֵּת, צְרִיכִין לְהַשְׁלִים כְּיָחִיד, אֲבָל לְבוּשׁ (ס״ב) וּמָגֵן אַבְרָהָם (סק״א) דַּעְתָּם דְּאַף כְּשֶׁמֵּת אֵין הַצִּבּוּר צְרִיכִים לְהַשְׁלִים: **ב** (ג) **חֲצוֹת.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר אֲפִלּוּ אַחַר חֲצוֹת וְכָל שֶׁכֵּן קֹדֶם חֲצוֹת: (ד) **לְהַשְׁלִים.** וּבָזֶה אֵין שַׁיָּךְ לְתַלְמִידֵי חֲכָמִים וְרֹב צִבּוּר לְהַחְמִיר, אִם לֹא שֶׁכְּבָר הֶעֱרִיב הַיּוֹם בְּיוֹתֵר, וְעַיֵּן עֲטֶרֶת זְקֵנִים:

א (ה) **קַבָּלַת.** דְּהַיְינוּ שֶׁקִּבְּלוֹ בְּמִנְחָה. עַיֵּן סִימָן תקס״ב תקס״ג מִי שֶׁנָּדַר לְהִתְעַנּוֹת אַרְבָּעָה יָמִים רְצוּפִים וְחָלַם בְּתוֹכָם חֲלוֹם בְּשַׁבָּת וְהֻצְרַךְ לְמֵיתַב תַּעֲנִית לְתַעֲנִיתוֹ, נִסְתַּפֵּק בַּהֲלָכוֹת קְטַנּוֹת חֵלֶק ב׳ סִימָן רנ״א אִם עוֹלֶה לוֹ מִן הַמִּנְיָן, וְעַיֵּן מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ לְעֵיל בְּסִימָן רפ״ח. וְעַיֵּן סִימָן תקס״ח סָעִיף קָטָן כ״א מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ שָׁם: (ג) **הֲרֵי.** פֵּרוּשׁ שֶׁאוֹמֵר הֲרֵי עָלַי אֲכִילַת יוֹם פְּלוֹנִי קוֹנָם, אֲבָל אִם אוֹמֵר הֲרֵינִי נוֹדֵר לְהִתְעַנּוֹת יוֹם אֶחָד, לֹא מִקְּרֵי נֶדֶר, וְלָכֵן נָהֲגוּ שֶׁמִּי שֶׁאוֹמֵר הֲרֵינִי נוֹדֵר לְהִתְעַנּוֹת שֵׁנִי וַחֲמִישִׁי כָּל יְמוֹת הַשָּׁנָה, אֵין צָרִיךְ לְהִתְעַנּוֹת בְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ וְאֵין צָרִיךְ הַתָּרָה. מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ב). וְעַיֵּן בְּיוֹרֶה דֵּעָה סִימָן רט״ו (ס״ב): (ג) **צָרִיךְ.** וְאִם לֹא הִתִּירוּ צָרִיךְ

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

שָׁאַף אִם יוֹשֵׁב בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְנַפְשׁוֹ אִוְּתָה לְהִשְׁתַּטֵּחַ עַל קִבְרֵי הַצַּדִּיקִים בְּחוּץ לָאָרֶץ, אוֹ יוֹשֵׁב בִּירוּשָׁלַיִם וְרוֹצֶה לָלֶכֶת עַל קִבְרֵי הַצַּדִּיקִים שֶׁבְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, שָׁרִי לֵילֵךְ אַדַּעְתָּא לַחֲזֹר עַיֵּן שָׁם:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

א (א) **יָחִיד הַמִּתְעַנֶּה וְכוּ׳.** הַחִלּוּק בֵּין צִבּוּר לְיָחִיד, (ה) דְּצִבּוּר לֵב בֵּית דִּין מַתְנֶה עֲלֵיהֶן, (ג) וְגַם דְּאֵין מַטְרִיחִין עַל הַצִּבּוּר, אֲבָל בְּיָחִיד כֵּיוָן שֶׁלֹּא הִתְנָה בְּפֵרוּשׁ שֶׁאִם תַּעֲבֹר הַצָּרָה לֹא יִתְעַנֶּה, מְחֻיָּב לְהַשְׁלִים כְּפִי קַבָּלָתוֹ: (ב) **אוֹ מֵת.** וְהוּא הַדִּין לְעִנְיַן מִי שֶׁהִתְעַנֶּה עַל צָרָה שֶׁתַּעֲבֹר מִמֶּנּוּ שֶׁנִּתְחַיֵּב מִמְּצִיקָיו לְאֵיזֶה עֹנֶשׁ וְהֻצְרַךְ לְקַיֵּם: (ג) **צָרִיךְ לְהַשְׁלִים וְכוּ׳.** דְּכֵיוָן שֶׁקִּבֵּל עָלָיו תַּעֲנִית סְתָם וְלֹא הִתְנָה, (ג) אָמְרִינַן דְּדַעְתּוֹ הָיָה אַקַּבָּלָה זוֹ מִתּוֹךְ שֶׁקִּבֵּל עָלָיו תַּעֲנִית תִּהְיֶה מְקֻבָּל תְּפִלָּתוֹ שֶׁיִּתְפַּלֵּל עַל הַחוֹלֶה וְעַל הַצָּרָה: (ד) **כָּל הַתַּעֲנִיּוֹת שֶׁקִּבֵּל וְכוּ׳.** הַיְנוּ לָאו דַּוְקָא אוֹתוֹ יוֹם מִשּׁוּם דְּהִתְחִיל לְהִתְעַנּוֹת, אֶלָּא אֲפִלּוּ אִם קִבֵּל עַל עַצְמוֹ (ד) כַּמָּה תַּעֲנִיתִים בִּשְׁבִיל אוֹתוֹ דָּבָר, מְחֻיָּב לְהַשְׁלִימָם. (ה) וְכֵן שְׁאָרֵי נִדְרֵי צְדָקָה שֶׁקִּבֵּל עָלָיו בִּשְׁבִיל שֶׁיִּחְיֶה פְּלוֹנִי, אַף אִם מֵת צָרִיךְ לְקַיֵּם. וְעַיֵּן בְּיוֹרֶה דֵּעָה סִימָן ר״כ סָעִיף ט״ו בַּהַגָּ״הּ דְּדַוְקָא בְּשֶׁלֹּא נָדַר בִּלְשׁוֹן תְּנַאי, אֲבָל אִם אָמַר אִם יִחְיֶה פְּלוֹנִי אֶתְעַנֶּה אוֹ אֶתֵּן כָּךְ וְכָךְ לִצְדָקָה וּמֵת, אֵינוֹ מְחֻיָּב לְהִתְעַנּוֹת וְלִתֵּן: (ה) **וְנַעֲנוּ.** מַשְׁמַע (ו) לִכְאוֹרָה דְּדַוְקָא נַעֲנוּ, אֲבָל בְּהִתְעַנּוּ בִּשְׁבִיל חוֹלֶה שֶׁיִּתְרַפֵּא וּמֵת, (ז) אֲפִלּוּ צִבּוּר חַיָּבִין לְהַשְׁלִים אַף שֶׁמֵּת קֹדֶם חֲצוֹת, (ח) וְיֵשׁ מְקִלִּין בְּצִבּוּר אַף בִּכְהַאי גַּוְנָא: (ו) **קֹדֶם חֲצוֹת.** דַּעֲדַיִן לֹא הִתְחִיל הַתַּעֲנִית, (ט) דְּעַד חֲצוֹת זְמַן סְעוּדָה הִיא עֲדַיִן, מַה שֶּׁאֵין כֵּן לְאַחַר חֲצוֹת: **ב** (ז) **וְנוֹדַע שֶׁקֹּדֶם קַבָּלַת הַתַּעֲנִית.** דְּנִמְצָא שֶׁהָיְתָה הַקַּבָּלָה בְּטָעוּת, אֲבָל אִם עָבְרָה אַחַר קַבָּלַת הַתַּעֲנִית, אַף שֶׁלֹּא הִתְחִיל עֲדַיִן לְהִתְעַנּוֹת צָרִיךְ לְהַשְׁלִים [אֵלִיָּה רַבָּה (סק״ד) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים]: (ח) **אַחַר חֲצוֹת.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר אֲפִלּוּ לְאַחַר חֲצוֹת שֶׁעָבַר רֹב הַיּוֹם בְּתַעֲנִית, אֲפִלּוּ הָכִי לֹא יַשְׁלִימוּ, (י) וְכָל שֶׁכֵּן קֹדֶם חֲצוֹת: (ט) **אֵין צְרִיכִין לְהַשְׁלִים.** וּבָזֶה (יא) אֵין שַׁיָּךְ לְתַלְמִיד חָכָם וְרֹב צִבּוּר לְהַחְמִיר, כֵּיוָן שֶׁהָיָה בְּטָעוּת, אִם לֹא שֶׁכְּבָר הֶעֱרִיב הַיּוֹם בְּיוֹתֵר:

א (א) **יָחִיד שֶׁקִּבֵּל עָלָיו תַּעֲנִית וְכוּ׳.** דְּאִלּוּ אִם גָּזְרוּ תַּעֲנִית עַל הַצִּבּוּר בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְהִתְחִילוּ לְהִתְעַנּוֹת וְאֵרַע בָּהֶם אֵלּוּ הַיָּמִים חָל גְּזֵרָתָם בְּדִיעֲבַד וּכְדִלְעֵיל בְּסִימָן תי״ח (ס״ב), מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּיָחִיד: (ב) **אֵין צָרִיךְ הַתָּרָה.** דְּאֵין כֹּחַ קַבָּלָתוֹ חָל כְּלָל עַל יוֹם זֶה. וְעַיֵּן בְּסִימָן תי״ח בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה סָעִיף קָטָן ז׳ מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ שָׁם: (ג) **בִּלְשׁוֹן הֲרֵי עָלַי.** פֵּרוּשׁ שֶׁאָמַר (ה) הֲרֵי עָלַי אֲכִילַת יוֹם פְּלוֹנִי קוֹנָם, וּמִשּׁוּם דְּנֶדֶר חָל אֲפִלּוּ עַל דְּבַר מִצְוָה, דְּנֶדֶר אוֹסֵר הַחֵפֶץ עָלָיו וְאֵין שׁוּם צִוּוּי עַל הַחֵפֶץ, אֲבָל בִּשְׁבוּעָה שֶׁנִּשְׁבַּע לְהִתְעַנּוֹת בְּיָמִים אֵלּוּ אֵינוֹ חָל וְכַמְבֹאָר בְּסָעִיף ג׳, מִשּׁוּם דִּשְׁבוּעָה אוֹסֵר נַפְשֵׁיהּ עַל חֶפְצָא, וְהוּא כְּבָר מְצֻוֶּה שֶׁלֹּא לַעֲשׂוֹת כֵּן: (ד) **שֶׁהוּא לְשׁוֹן נֶדֶר.** כָּתַב מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ב) דְּאִם אָמַר הֲרֵינִי נוֹדֵר (ג) לְהִתְעַנּוֹת יוֹם אֶחָד לֹא מִקְּרֵי נֶדֶר, וְלָכֵן נָהֲגוּ שֶׁמִּי שֶׁאָמַר הֲרֵינִי נוֹדֵר לְהִתְעַנּוֹת שֵׁנִי וַחֲמִישִׁי כָּל יְמוֹת הַשָּׁנָה אֵין צָרִיךְ לְהִתְעַנּוֹת בְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ, וְאֵין צָרִיךְ הַתָּרָה, וְעַיֵּן בִּפְרִי מְגָדִים (א״א סק״ב). וְעַיֵּן בְּיוֹרֶה דֵּעָה סִימָן ר״ו סָעִיף ה׳: (ה) **צָרִיךְ הַתָּרַת חָכָם.** וְיִרְאֶה לְהַתִּיר כְּדֵי שֶׁלֹּא יִהְיֶה מְחֻיָּב לְהִתְעַנּוֹת. [(ג) וְאִם לֹא הִתִּיר וְהִתְעַנָּה, צָרִיךְ לְמֵיתַב אַחַר כָּךְ תַּעֲנִית לְתַעֲנִיתוֹ כְּדֵי שֶׁיְּכֻפַּר לוֹ עַל מַה שֶׁהִתְעַנָּה בְּיָמִים אֵלּוּ וְכַנַּ״ל

שַׁעַר הַצִּיּוּן

א (ה) הָרַב הַמַּגִּיד (תענית פ״א הט״ז): (ג) רַ״ן (ב: ד״ה הרי) וְרִיטְבָּ״א (י: ד״ה ת״ר הרי) בְּשֵׁם הָרַמְבַּ״ן. וְעַיֵּן עוֹד טַעַם בְּרֹא״ש (פ״א סי׳ ו) וְהֶעְתַּקְנוּ לְקַמֵּיהּ (שעה״צ סק״ז): (ג) רֹא״ש (שם): (ד) כֵּן מוּכָח בְּרֹא״ש (שם) וְטוּר, וְכֵן כָּתַב הָרַ״ן (שם): (ה) פּוֹסְקִים: (ו) כָּתַבְתִּי ׳לִכְאוֹרָה׳, מִשּׁוּם דְּדַעַת הַטַּ״ז (סק״א) הוּא דְּלֹא כְּמָגֵן אַבְרָהָם (סק״א) בָּזֶה, אֶלָּא דְּכַוָּנַת הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ אֲפִלּוּ בְּנַעֲנוּ וְכָל שֶׁכֵּן בְּשֶׁמֵּת, דְּאֵין צְרִיכִים לְהַשְׁלִים [פְּרִי מְגָדִים (מש״ז סק״א)]: (ז) הַיְנוּ לְטַעַם הָרֹא״ש (שם) מִשּׁוּם דִּצְרִיכִין הַצִּבּוּר לוֹמַר הַלֵּל אַחַר כָּךְ בְּנֶפֶשׁ שְׂבֵעָה וּמִתּוֹךְ שִׂמְחָה, לְפִיכָךְ הֵקֵלּוּ לָהֶם שֶׁיֹּאכְלוּ, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּמֵת [מָגֵן אַבְרָהָם (שם)]: (ח) הַיְינוּ לְטַעַם הָרַ״ן (שם) וְהָרַב הַמַּגִּיד (שם) מִשּׁוּם דְּאֵין מַטְרִיחִין עַל הַצִּבּוּר אוֹ מִשּׁוּם דְּלֵב בֵּית דִּין מַתְנֶה, וְזֶה שַׁיָּךְ אַף כְּשֶׁמֵּת [מָגֵן אַבְרָהָם (שם) וְאֵלִיָּה רַבָּה (סק״ב) וְכֵן מוּכָח מִלְּבוּשׁ (ס״א)]. וְהִנֵּה בְּמָגֵן אַבְרָהָם (שם) מְצַדֵּד לְהוֹרוֹת לְהָקֵל כְּהַלְּבוּשׁ, וּבְסֵפֶר נְהַר שָׁלוֹם (סק״א) מְפַקְפֵּק בָּזֶה וְדַעְתּוֹ לְהַחְמִיר בָּזֶה, אַךְ אֵין רְאָיוֹתָיו מַכְרִיחוֹת, וְרַק מִסְּבָרָא יֵשׁ מָקוֹם לָדוּן דְּאוּלַי עַד כָּאן לֹא אָמְרִינַן לֵב בֵּית דִּין מַתְנִין אֶלָּא כְּשֶׁנַּעֲנוּ דְּשִׂמְחָה הִיא לָהֶם וְאֵין כָּאן תַּעֲנִית, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּשֶׁמֵּת שֶׁלֹּא נַעֲנוּ כְּלָל: (ט) רַשִׁ״י (כה: ד״ה קודם חצות): **ב** (י) אַחֲרוֹנִים: (יא) אַחֲרוֹנִים:

א (ה) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ב): (ג) **וְהֶעְתִּיקוֹ גַּם הָאֵלִיָּה רַבָּה** (סק״א), **וְהוּא הוֹסִיף עוֹד דַּאֲפִלּוּ אִם אָמַר הֲרֵי עָלַי לְהִתְעַנּוֹת גַּם כֵּן לֹא הָוֵי נֶדֶר, וְלַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי צָרִיךְ עִיּוּן בָּזֶה, וְאֵין כָּאן מָקוֹם לְהַאֲרִיךְ:** (ג) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ג) וְעַיֵּן בִּפְרִי מְגָדִים (א״א):

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah